

Melnyk, T. S., and Khrystofor, O. V. "Pokazyky bezpeky pasazhyrskoho transportu v systemi SERVQUAL ta kompleksnii otsyntsi" [Indicators of passenger transport safety in the system SERVQUAL and comprehensive assessment]. *Transportni systemy ta tekhnolohii perevezhen*, no. 2 (2011): 69-73.

Oftsiyniy sait sudnoremontnoho zavodu Yuzhnyi Sevastopol. <http://www.yusev.com.ua/uslugi/agentirovanie>

Piatinkin, S. F., and Bykova, T. P. *Razvitie klasterov : sushchnost, aktualnye podkhody, zarubezhnyy opyt* [Cluster development: the nature, current approaches to foreign experience]. Minsk: Tesey, 2008.

"Sudovoe oborudovanie: sudovye zapchasti i sistemy" [Marine equipment: ship spare parts and systems]. <http://tral.com.ua/index.php?id=52>

Tyrtysnyy, N. N., and Troilin, V. V. "Logisticheskie riski v sfere perevozok gruzov morskim transportom v Rossiyskoy Federatsii" [Logistics risks in the field of cargo transportation by sea in the Russian Federation]. <http://www.uecs.ru/logistika/item/1200-2012-03-30-07-31-02>

"Transportnye uslugi" [Transportation services]. <http://sike.ru/articles/transportnye-uslugi>

Turchaninova, T. V. "Kliuchevye faktory razrabotki strategii sudoremontnogo predpriiatiia pri osushchestvlenii predprinimatelskoy deiatelnosti" [Key factors in the development of strategies dockside for a business]. <http://www.grsu.by/emconf/forumdoc/doklad24grsu.doc>

Vinnikov, V. V. *Ekonomika predpriiatiia morskogo transporta (ekonomika morskikh perevozok)* [Economics of the maritime transport (economy shipping)]. Odessa: Latstar, 2001.

Vorkunova, O. V. "Osnovnye elementy konkurentnoi sredy sudokhodnoi kompaniy" [The main elements of the competitive environment of the shipping company]. *Rozvytok metodiv upravlinnia ta hospodariuvannia na transporti*, no. 28 (2008): 154-165.

Yepifanova, I. Yu., and Lysak, K. S. "Reitynhova otsinka finansovoi stiikosti pidpriemstv silskohospodarskoho vyrobnytstva" [Rating score financial sustainability of agricultural production enterprises]. *Aktualni problemy rozvytku ekonomiky rehionu*, vol. 2, no. 5 (2009): 117-125.

УДК 338.124.4

МЕТОДИЧНИЙ ПІДХІД ДО ОЦІНКИ АНТИКРИЗОВОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

КОЮДА В. О., КОСТИНА О. М.

УДК 338.124.4

Кююда В. О., Костіна О. М. Методичний підхід до оцінки антикризової стійкості підприємства

Узагальнено підходи фахівців і науковців щодо оцінювання економічної стійкості й обґрунтовано методичний підхід до оцінки антикризової стійкості підприємства (АСП) за виробничо-технічною і фінансово-економічною складовими. На основі вимог до системи оцінки, груп показників, інструментарію та впливу середовища запропоновано: 1) алгоритм формування системи показників; 2) послідовність розрахунку інтегральних показників за складовими; 3) розрахунок узагальнюючого показника щодо кількісної та якісної оцінок АСП. Ці показники можуть бути використані для розподілу підприємств за зонами антикризової стійкості як бази для розробки комплексу превентивних і оперативних заходів.

Ключові слова: система оцінки, інструментарій, інтегральний показник, узагальнюючий показник, зони стійкості.

Рис.: 4. **Табл.:** 2. **Бібл.:** 18.

Кююда Віра Олександрівна – кандидат економічних наук, професор, кафедра менеджменту, Харківський національний економічний університет (пр. Леніна, 9а, Харків, 61166, Україна)

E-mail: kouda.vera@gmail.com

Костіна Ольга Миколаївна – викладач, кафедра менеджменту, Харківський національний економічний університет (пр. Леніна, 9а, Харків, 61166, Україна)

E-mail: yourola@gmail.com

УДК 338.124.4

Кююда В. А., Костина О. Н. Методический подход к оценке антикризисной устойчивости предприятия

Обобщены подходы специалистов и ученых по оценке экономической устойчивости и обоснован методический подход к оценке антикризисной устойчивости предприятия (АУП) по производственно-технической и финансово-экономической составляющим. На основе требований системы оценки, групп показателей, инструментария и влияния среды предложено: 1) алгоритм формирования системы показателей; 2) последовательность расчета интегральных показателей по составляющим; 3) расчет обобщающего показателя по количественной и качественной оценке АУП. Эти показатели могут быть использованы для распределения предприятий по зонам антикризисной устойчивости как базы для разработки комплекса превентивных и оперативных мероприятий.

Ключевые слова: система оценки, инструментарий, интегральный показатель, обобщающий показатель, зоны устойчивости.

Рис.: 4. **Табл.:** 2. **Библ.:** 18.

Кююда Вера Александровна – кандидат экономических наук, профессор, кафедра менеджмента, Харьковский национальный экономический университет (пр. Ленина, 9а, Харьков, 61166, Украина)

E-mail: kouda.vera@gmail.com

Костина Ольга Николаевна – преподаватель, кафедра менеджмента, Харьковский национальный экономический университет (пр. Ленина, 9а, Харьков, 61166, Украина)

E-mail: yourola@gmail.com

UDC 338.124.4

Koyuda V. O., Kostina O. M. Methodical Approach to Assessment of Anti-Crisis Stability of an Enterprise

The article generalises approaches of specialists and scientists on assessment of the economic stability and justifies the methodical approach of assessment of the anti-crisis stability of an enterprise by components – production-technical and financial-economic. On the basis of requirements of the system of assessment, groups of indicators, tools and environmental influence, the article offers: 1) an algorithm of formation of a scorecard; 2) consecution of calculation of integral indicators by components; 3) calculation of a generalised indicator by quantitative and qualitative assessment of the anti-crisis stability of an enterprise. These indicators could be used for distribution of enterprises by zones of anti-crisis stability as a basis for development of a complex of preventive and operative measures.

Key words: assessment system, tools, integral indicator, generalising indicator, stability zones.

Pic.: 4. **Tabl.:** 2. **Bibl.:** 18.

Koyuda Vira O. – Candidate of Sciences (Economics), Professor, Department of Management, Kharkiv National University of Economics (pr. Lenina, 9a, Kharkiv, 61166, Ukraine)

E-mail: kouda.vera@gmail.com

Kostina Olha M. – Lecturer, Department of Management, Kharkiv National University of Economics (pr. Lenina, 9a, Kharkiv, 61166, Ukraine)

E-mail: yourola@gmail.com

Стратегія розвитку промислового підприємства передбачає стійке та стабільне функціонування в умовах мінливого конкурентного середовища, що набуває особливої актуалізації сьогодні для виходу з економічної кризи. Обґрунтування цих заходів потребує наявного методичного підходу до оцінки рівня антикризової стійкості підприємства (АСП) з урахуванням його специфіки і особливостей як відкритої соціально-економічної системи.

Широке коло питань, пов'язаних із оцінкою та забезпеченням економічної стійкості підприємства, досліджено як вітчизняними, так і зарубіжними вченими-економістами. Зокрема, у працях Л. Лігоненко [6], Ю. Прохорова [7], Ю. Терлецької [10], Я. Фоміна [12], В. Фучеджи [13], Л. Шаблістої [16], З. Шершньової [17] та інших науковців висвітлюються методичні підходи щодо оцінювання стійкості, але неоднозначність та розбіжність поглядів потребує системного підходу для обґрунтування методики оцінки антикризової стійкості конкретного підприємства з урахуванням його потенційних можливостей подолання кризи. Це насамперед фактори впливу зовнішнього і внутрішнього оточення, а саме: циклічність розвитку економіки, життєвий цикл підприємства, стан економіки і політики, фінансово-господарський стан суб'єкта, виробничо-техніко-технологічний потенціал тощо та особливості підприємства для виходу з кризового стану.

Мета статті – дослідження й аналіз методичних підходів щодо оцінювання антикризової стійкості та розроблення методики оцінки антикризової стійкості промислового підприємства у конкретній виробничо-економічній ситуації та стану економіки в цілому.

Будь-яка система оцінки, у т. ч. антикризової стійкості підприємства, потребує необхідної бази для її проведення, а саме:

- 1) обґрунтування складових для оцінки антикризової стійкості;
- 2) відбір груп показників для оцінки за складовими АСП з урахуванням особливостей впливу зовнішнього оточення та внутрішніх потенційних можливостей підприємства для подолання кризового стану;
- 3) формування інструментарію для проведення необхідних розрахунків з урахуванням переваг і недоліків стосовно складових і показників;

4) послідовність оцінки рівня антикризової стійкості;

5) урахування впливу оточення підприємства відповідної галузі.

Усе це потребує дотримання відповідних вимог, які дозволяють отримати об'єктивні та логічні результати. На основі аналізу та систематизації точок зору [2, 4, 5, 14, 15] сформовані вимоги (табл. 1) щодо оцінки антикризової стійкості підприємства.

У результаті попередніх досліджень автором [3] було виокремлено дві функціональні складові антикризової стійкості: виробничо-технічну і фінансово-економічну, які рекомендуються для використання. Відбір показників для оцінки АСП пропонується здійснювати в межах цих складових за таким алгоритмом. На першому етапі проводиться систематизація на основі дослідження інформаційних джерел і створення бази даних для формування системи показників згідно із запропонованими складовими. На основі розглянутих вимог, що відповідають завданням дослідження, обґрунтовується система показників за складовими антикризової стійкості та інструментарій оцінки, що у сукупності забезпечує оптимізацію системи показників (рис. 1).

Сформована система показників є базою для реалізації методичних положень оцінювання АСП, запропонованих авторами, які вміщують розрахунок інтегральних показників за такими групами показників: техніко-технологічний рівень, рівень організації, кадровий склад, фінансова стійкість, прибутковість, ліквідність. Для розрахунку інтегральних показників оцінки антикризової стійкості за кожною її складовою було обрано метод вирішення завдань багатокритеріальної оптимізації, сутність якого полягає в об'єднанні часткових показників в один інтегральний для знаходження його максимум або мінімуму. При об'єднанні (згортанні) часткових показників на основі їх об'єктивного взаємозв'язку, буде отримане оптимальне рішення яке є коректним [1].

Залежно від методу згортання часткових показників в інтегральний розрізняють три основні види згортання [8, 9, 11, 13]: адитивне, мультиплікативне та згортання за критерієм максимуму (мінімаксу). Врахо-

Таблиця 1

Вимоги для оцінки антикризової стійкості підприємств

Елементи	Зміст
Система оцінки	Наявність відповідної структури згідно з упорядкованою множиною елементів; вміщованість і достатність ключових показників (КП) з можливістю їх деталізації; оптимальність кількості КП; охоплюваність найбільш визначальних складових; врахування змін середовища (макро-, мезо-, мікрорівень); відповідність стратегії функціонування і розвитку підприємства
Показники	Можливість кількісного вимірювання; універсальність і динамічність; охоплення найбільш суттєвих елементів антикризової стійкості; збалансованість; раціональність щодо співвідношення; урахування стадій життєвого циклу підприємства; орієнтованість на існуючі форми звітності підприємства
Інструментарій	Забезпечення адекватного оцінювання об'єкта експертизи; простота і раціональність використання; урахування КП; можливість проведення аналізу та економічної інтерпретації отриманих результатів
Оточення підприємства	Урахування впливу зовнішнього оточення (соціально-економічних, політико-правових, циклічності розвитку, законодавчої бази, адміністративного впливу тощо) і внутрішнього середовища (життєвого циклу підприємства, потенційних можливостей і резервів розвитку; рівня керованості, інноваційності та інвестиційної привабливості тощо)

вуючи переваги та недоліки кожного виду згортання, а також умови, за яких доцільно застосовувати кожен з них, нами обраний для розрахунку інтегральних показників метод адитивного згортання компонентів вектора, оскільки абсолютні значення часткових показників мають більш важливе значення для оцінки антикризової стійкості, ніж їх зміна при варіації вектора. Розрахунок інтегральних показників оцінки антикризової стійкості підприємства за її складовими пропонується здійснювати у послідовності, яка на наведена на рис. 2.

Наступним етапом є розрахунок узагальнюючого показника антикризової стійкості підприємства ($УП_{АС}$) як такого, що акумулює значення інтегральних показників антикризової стійкості за її складовими. Інтерпретація результатів розрахунку $УП_{АС}$ дає змогу оцінити результати діяльності та вплив кожної складової анти-

кризової стійкості на результативність функціонування та розвитку підприємства. Для розрахунку узагальнюючого показника рекомендується до використання метод адитивного згортання компонентів вектора, що дозволяє об'єктивно оцінити вплив кожної окремої складової на загальний рівень антикризової стійкості підприємства. Послідовність розрахунку узагальнюючого показника ($УП_{АС}$) вміщує п'ять етапів (рис. 3).

Рівні значущості інтегральних показників складових антикризової стійкості слід визначати експертним шляхом з використанням методу рангової кореляції. Група експертів формується з числа спеціалістів і фахівців, які були залучені у процесі визначення значущості часткових показників при розрахунку інтегральних показників антикризової стійкості за її складовими.

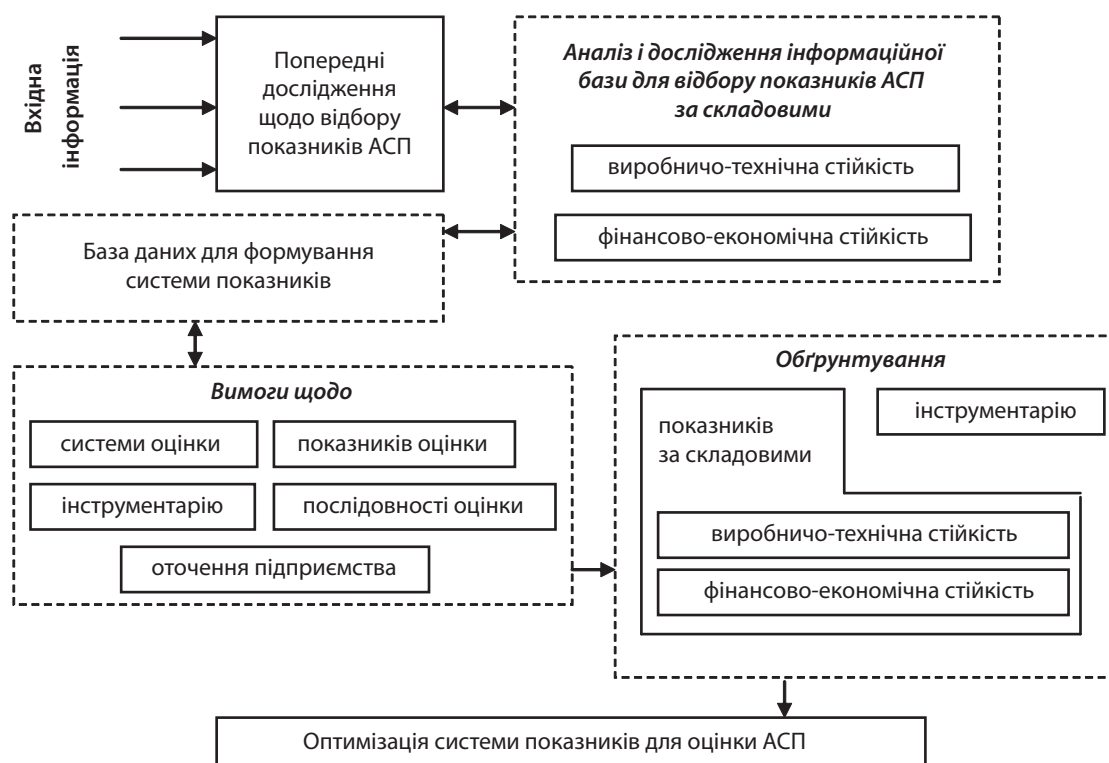

Рис. 1. Алгоритм формування системи показників для оцінки антикризової стійкості підприємства

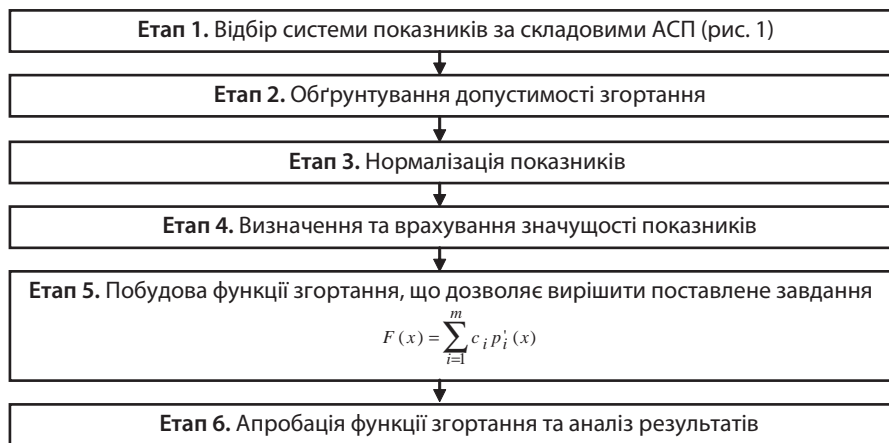

Рис. 2. Послідовність розрахунку інтегральних показників антикризової стійкості підприємства за складовими

Рис. 3. Послідовність розрахунку узагальнюючого показника АСП

Побудова функції згортання на основі метода адитивного згортання компонентів вектора передбачає розрахунок узагальненого скалярного показника у вигляді суми зважених часткових показників за формулою (УП_{АС}):

$$УП_{АС} = 0,232 \times I_{\phi} + 0,225I_{mm} + 0,178I_n + 0,143I_o + 0,115I_k + 0,107I_l,$$

де Інтегральні показники відповідно:

- I_{ϕ} – фінансової стійкості;
- I_{mm} – техніко-технологічного рівня;
- I_n – прибутковості;
- I_o – організаційного рівня;
- I_k – кадрового складу;
- I_l – ліквідності.

Залежно від цілі здійснення оцінки АСП в конкретний період часу пропонується застосовувати один із способів оцінки – кількісна або якісна. Кількісна оцінка здійснюється на основі розрахованих інтегральних показників антикризової стійкості за її складовими та узагальнюючого показника антикризової стійкості. Якісна оцінка проводиться шляхом розподілу складових антикризової стійкості та узагальнюючого показника антикризової стійкості за зонами («висока», «середня», «низька»). Використання методу експертних оцінок для розрахунку зон стійкості, на нашу думку, є недоцільним, оскільки межі зон потребують постійного перегляду, додаткових розрахунків і обґрунтованого коригування щодо впливу зовнішніх і внутрішніх чинників. Після коригування граничних меж зон стійкості для узагальнюючого показника АСП (УП_{АС}) зникає можливість зіставлення якісних оцінок антикризової стійкості, отриманих у даному році, порівняно з попередніми роками. І тому пропонується обмежити зони стійкості для узагальнюючого показника АСП інтервалами належності, сформованими за універсальною шкалою Харрінгтона [18], а межі інтервалів якісних оцінок для даного показника наведені в *табл. 2*.

Таблиця 2

Межі зон стійкості для узагальнюючого показника АСП

Якісна характеристика зони стійкості	Межі зони стійкості
Висока	0,65 – 1,00
Середня	0,37 – 0,64
Низька	0 – 0,36

Проведення кількісної та якісної оцінки антикризової стійкості є заключним етапом запропонованої послідовності для оцінки антикризової стійкості підприємства (рис. 4).

ВИСНОВКИ

Рекомендований методичний підхід до проведення оцінки АСП вміщує послідовність розрахунку інтегральних показників за виробничо-технічною та фінансово-економічною складовими на основі шести груп показників та узагальнюючого показника антикризової стійкості окремого підприємства. На основі апробації методики на даних конкретного суб'єкта господарювання й результатів аналізу цієї оцінки за складовими та в цілому по підприємству слід забезпечити розробку, прийняття та реалізацію управлінських рішень на основі комплексу заходів превентивного й оперативного характеру залежно від зони стійкості. Ці заходи спрямовуються на удосконалення системи АСП або на подолання кризового стану конкретного підприємства, і це є наступним етапом дослідження. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. Анфілатов В. С. Системный анализ в управлении / В. С. Анфилатов, А. А. Емельянов, А. А. Кукушкин ; под. ред. А. А. Емельянова. – М.: Финансы и статистика, 2003. – 368 с.

Рис. 4. Методичний підхід до оцінки антикризової стійкості підприємства

2. Гончаренко А. П. Роль національної системи науково-технічної інформації в розбудові інноваційної економіки в Україні / А. П. Гончаренко // Проблеми науки. – 2007. – № 12. – С. 14 – 18.

3. Костіна О. М. Система антикризової стійкості промислових підприємств / О. М. Костіна // Матеріали міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні тенденції та актуальні питання соціально-економічного розвитку підприємств». Тези доповідей. Частина 1. – Харків: ХНУБА, 2013. – 216 с.

4. Крылов Э. И. Анализ эффективности инвестиционной и инновационной деятельности предприятия: учебное пособие / Э. И. Крылов, В. М. Власова, И. В. Журавкова. – [2-е изд., перераб. и доп]. – М.: Финансы и статистика, 2003. – 608 с.

5. Коюда В. О. Инновационная деятельность предприятия та оцінка її ефективності: монографія / В. О. Коюда, Л. А. Лисенко. – Харків: ФОП Павленко О. Г.; ВД «ІНЖЕК», 2011. – 224 с.

6. Лігоненко Л. О. Антикризове управління підприємством: теоретико-методологічні засади та практичний інструментарій / Л. О. Лігоненко. – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2001. – 580 с.

7. Прохорова Ю. В. Анализ современных методов и моделей диагностики кризисных состояний предприятий машиностроения / Ю. В. Прохорова // Бизнес Информ. – 2008. – № 2. – С. 52 – 57.

8. Пушкарь А. И. Антикризисное управление: модели, стратегии, механизмы: научное издание / А. И. Пушкарь, А. Н. Тридед, А. А. Колос. – Харьков: ООО «Модель вселенной», 2001. – 452 с.

9. Раевнева Е. В. Некоторые подходы к анализу кризисных явлений на предприятии / Е. В. Раевнева, В. Ф. Байцим // Вестник ХГУ. – 2000. – № 1(13). – С. 89 – 93.

10. Терлецька Ю. О. Антикризова діагностика підприємства: методи, способи та умови застосування / Ю. О. Терлецька // Вісник Донецького університету: Науковий журнал. Серія В: Економіка і право. – Донецький національний університет. – 2006. – № 1, том 2. – С. 504 – 509.

11. Тридід О. М. Багатокритеріальна класифікаційна система факторів динаміки фінансової стійкості підприємства / О. М. Тридід, К. В. Орехова. – Х., 2005. – 36 с.

12. Фомин Я. А. Диагностика кризисного состояния предприятия / Я. А. Фомин. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2003. – 349 с.

13. Фучеджи В. І. Характеристика методів та моделей діагностики кризового стану підприємства / В. І. Фучеджи // Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і

проблеми розвитку: [збірник наукових праць] / Відповідальний редактор О. Є. Кузьмін. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2010. – С. 240 – 245.

14. Черкасов А. В. Управління соціальним та економічним розвитком на засадах стійкості / А. В. Черкасов // Проблеми науки. – 2011. – № 7. – С. 14 – 16.

15. Черняк Ю. И. Системный анализ в управлении экономикой / Ю. И. Черняк. – М.: Экономика, 1975. – 191 с.

16. Шабліста Л. Тенденції збитковості промислових підприємств та чинники, що її зумовлюють / Л. Шабліста // Економіка України. – 2006. – № 12. – С. 38 – 48.

17. Шершньова З. Є. Антикризове управління підприємством: Навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисц. / З.Є. Шершньова, С. В. Оборська. – К.: КНЕУ, 2004. – 196 с.

18. Harrington, J. The desirability function // Industrial Quality Control. – 1965 – No 21(10). – PP. 494 – 498.

REFERENCES

Anfilatov, V. S., Emelianov, A. A., and Kukushkin, A. A. *Sistemnyy analiz v upravlenii* [System analysis in management]. Moscow: Finansy i statistika, 2003.

Cherkasov, A. V. "Upravlinnia sotsialnym ta ekonomichnym rozvytkom na zasadakh stiikosti" [Managing social and economic development based on sustainability]. *Problemy nauky*, no. 7 (2011): 14-16.

Cherniak, Yu. I. *Sistemnyy analiz v upravlenii ekonomikoy* [System analysis in management економікою]. Moscow: Ekonomika, 1975.

Fomin, Ya. A. *Diagnostika krizisnogo sostoianniia predpriiatiia* [Diagnosis of a crisis condition of the enterprise]. Moscow: YuNITI-DANA, 2003.

Fuchedzhy, V. I. "Kharakterystyka metodiv ta modelei diahnostyky kryzovoho stanu pidpriiemstva" [Description of methods and models Diagnostic crisis enterprises]. *Menedzhment ta pidpriiemnytstvo v Ukraini: etapy stanovlennia i problemy rozvytku* (2010): 240-245.

Honcharenko, A. P. "Rol natsionalnoi systemy naukovo-tekhnichnoi informatsii v rozbudovi innovatsiinoi ekonomiky v Ukraini" [The role of the national scientific and technical information in the development of innovative economy in Ukraine]. *Problemy nauky*, no. 12 (2007): 14-18.

Harrington, J. "The desirability function". *Industrial Quality Control*, no. 21(10) (1965): 494-498.

Krylov, E. I., Vlasova, V. M., and Zhuravkova, I. V. *Analiz efektivnosti investitsionnoy i innovatsionnoy deiatelnosti predpriiatiia* [Analysis of the efficiency of investment and innovation enterprise]. Moscow: Finansy i statistika, 2003.

Koiuda, V. O., and Lysenko, L. A. *Innovatsiina diialnist pidpriemstva ta otsinka ii efektyvnosti* [Innovation Enterprise and evaluation of its effectiveness]. Kharkiv: FOP Pavlenko O. H.; INZhEK, 2011.

Kostina, O. M. "Systema antykrizovoi stiiikosti promyslovykh pidpriemstv" [Crisis management system stability industry]. *Suchasni tendentsii ta aktualni pytannia sotsialno-ekonomichnoho rozvytku pidpriemstv*. Kharkiv: KhNUBA, 2013.

Lihonenko, L. O. *Antykrizove upravlinnia pidpriemstvom: teoretyko-metodolohichni zasady ta praktychnyi instrumentarii* [Crisis management: theoretical and methodological principles and practical tools]. Kyiv: KNTU, 2001.

Pushkar, A. I., Trided, A. N., and Kolos, A. A. *Antikrizisnoe upravlenie: modeli, strategii, mekhanizmy* [Crisis management: models, strategies and mechanisms]. Kharkov: Model vselennoy, 2001.

Prokhorov, Yu. V. "Analiz srovenennykh metodov i modely diagnostiki krizisnykh sostoiiany predpriiaty mashinostroeniia"

[Analysis of modern diagnostic methods and models of crisis conditions of mechanical engineering]. *Biznes Inform*, no. 2 (2008): 52-57.

Raevneva, E. V., and Baytsim, V. F. "Nekotorye podkhody k analizu krizisnykh iavleniy na predpriatii" [Some approaches to the analysis of the crisis in the enterprise]. *Vestnik KhGU*, no. 1(13) (2000): 89-93.

Shablista, L. "Tendentsii zbytkovosti promyslovykh pidpriemstv ta chynnyky, shcho ii zumovliuiut" [Trends loss industry and the factors that cause it]. *Ekonomika Ukrainy*, no. 12 (2006): 38-48.

Shershnyova, Z. Ie., and Oborska, S. V. *Antykrizove upravlinnia pidpriemstvom* [Crisis management]. Kyiv: KNEU, 2004.

Terletska, Yu. O. "Antykrizova diahnozyka pidpriemstva: metody, sposoby ta umovy zastosuvannia" [Anti-crisis diagnostics company: techniques, methods and conditions of use]. *Visnyk Donetskoho universytetu*, vol. 2, no. 1 (2006): 504-509.

Trydid, O. M., and Orekhova, K. V. *Bahatokryterialna klasyfikatsiina sistema faktoriv dynamiky finansovoi stiiikosti pidpriemstva* [Multicriteria classification system dynamics factors of enterprise financial stability]. X., 2005.

УДК 658:005336.3

ПІДХІД ДО ТРАКТУВАННЯ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА З ПОЗИЦІЙ ЯКОСТІ

СТРОКОВИЧ Г. В.

УДК 658:005336.3

Строкович Г. В. Підхід до трактування розвитку підприємства з позицій якості

В умовах інтеграції України у світовий економічний простір важливим для вітчизняних підприємств є вдосконалення їх розвитку. Але це неможливо без якісного функціонування підприємства. Тому актуальним є вирішення питання щодо вдосконалення підходів стосовно трактування розвитку підприємства в сучасних економічних умовах. Метою статті є проведення семантичного аналізу терміна «розвиток», визначення особливостей розвитку сучасних підприємств та взаємозв'язку розвитку та якості. У статті здійснено аналітичний огляд терміна «розвиток» та визначено особливості розвитку сучасних підприємств: високий рівень конкуренції, інтеграція у світове співтовариство, формування інформаційної економіки, зростання вимог до якості функціонування підприємств, вибір поставальників і потенційних споживачів, наявність взаємозв'язку розвитку та якості. Автор робить такі висновки: розвиток – це динамічна категорія, результат певних змін як на самому підприємстві, так і в оточуючому середовищі; функціонування будь-якого суб'єкта економічної діяльності спрямоване на розвиток; розвиток здійснюється у прогресивному та регресивному напрямках; підґрунтям прогресивного розвитку підприємства є зростання якості його функціонування, якості вибору поставальників і потенційних покупців; прогресивний розвиток – це основа зростання конкурентоспроможності підприємства.

Ключові слова: розвиток, підприємство, якість, функціонування, конкуренція.

Табл.: 1. **Бібл.:** 15.

Строкович Ганна Віталіївна – кандидат економічних наук, завідувач кафедри економіки підприємства, Харківський гуманітарний університет «Народна українська академія» (вул. Лермонтовська, 27, Харків, 61000, Україна)

E-mail: anna_strokovych@meta.ua

УДК 658:005336.3

UDC 658:005336.3

Строкович А. В. Подход к трактовке развития предприятия с позиций качества
В условиях интеграции Украины в мировое экономическое пространство важным для отечественных предприятий является совершенствование их развития. Но это невозможно без качественного функционирования предприятия. Поэтому актуальным является решение вопроса совершенствования подходов к трактовке развития предприятия в современных экономических условиях. Целью статьи является проведение семантического анализа термина «развитие», определение особенностей развития современных предприятий и взаимосвязи развития и качества. В статье проведен аналитический обзор термина «развитие» и определены особенности развития современных предприятий: высокий уровень конкуренции, интеграция в мировое сообщество, формирование информационной экономики, рост требований к качеству функционирования предприятий, выбор поставщиков и потенциальных потребителей, наличие взаимосвязи развития и качества. Автор делает следующие выводы: развитие – это динамическая категория, результат определенных изменений как на самом предприятии, так и в окружающей среде; функционирование любого субъекта экономической деятельности нацелено на развитие; развитие осуществляется в прогрессивном и регрессивном направлениях; основой прогрессивного развития предприятия является рост качества его функционирования, качества выбора поставщиков и потенциальных покупателей; прогрессивное развитие – это основа роста конкурентоспособности предприятия.

Ключевые слова: развитие, предприятие, качество, функционирование, конкуренция.

Табл.: 1. **Библ.:** 15.

Строкович Анна Витальевна – кандидат экономических наук, заведующая кафедрой экономики предприятия, Харьковский гуманитарный университет «Народная украинская академия» (ул. Лермонтовская, 27, Харьков, 61000, Украина)
E-mail: anna_strokovych@meta.ua

Strokovych G. V. Approach to Treatment of Enterprise Development from the Quality Positions

The most important for domestic companies under conditions of integration of Ukraine into the world economic environment is improvement of their development. But this is impossible without high quality functioning of an enterprise. That is why, it is topical to solve the issue of improvement of approaches to treatment of enterprise development under modern economic conditions. The goal of the article is to conduct a semantic analysis of the "development" term, to identify specific features of development of modern enterprises and interconnections of development and quality. The article conducts an analytical review of the "development" term and identifies specific features of development of modern enterprises: high level of competition, integration into the world community, formation of information economy, growth of requirements to the quality of enterprise functioning, selection of suppliers and potential consumers and availability of interaction of development and quality. The author makes the following conclusions: development is a dynamic category and the result of certain changes both at an enterprise and in external environment; functioning of any subject of economic activity is focused at development; development is carried out in progressive and regressive directions; the basis of the progressive development of an enterprise is growth of quality of its functioning, quality of selection of suppliers and potential consumers; progressive development is a basis of growth of competitiveness of an enterprise.

Key words: development, enterprise, quality, functioning, competition.

Tabl.: 1. **Bibl.:** 15.

Strokovych Hanna V. – Candidate of Sciences (Economics), Head of the Department of Business Economics, Kharkiv University of Humanities (vul. Lermontovska, 27, Kharkiv, 61000, Ukraine)

E-mail: anna_strokovych@meta.ua